

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย

ที่ สค ๖๑/๒๕๕๘

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนความรับผิดทางละเมิด

ผู้อุทธรณ์ : นาย ก.

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ : กรมบัญชีกลาง

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่า นาย ก. ผู้อุทธรณ์ ได้รับคำสั่งกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ ๕๖๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับกรมส่งเสริมการเกษตร ตามความเห็นของหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๑.๔/๑๑๐๕๓ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงอธิบดีกรมบัญชีกลาง ขอข้อมูลข่าวสารจำนวน ๓ รายการ ดังนี้

๑. ขอรบชื่อและตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการคลังผู้เป็นเจ้าของสำนวนเรียกให้ผู้อุทธรณ์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยออกเป็นหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๑.๔/๑๑๐๕๓ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗

๒. ขอรบชื่อและตำแหน่งผู้ลงนามตรวจสอบสำนวนในบันทึกข้อความเพื่อผ่านไปยังผู้มีอำนาจลงนามในหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๑.๔/๑๑๐๕๓ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ ทุกคน

๓. ขอรบขั้นตอนการพิจารณาสำนวนคดีสอบสวนความรับผิดทางละเมิดของกระทรวงการคลัง ได้เสนอข้อกฎหมายและข้อพิจารณาในเรื่องอายุความเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีมูลละเมิดได้เกิดขึ้นเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี เสนอผู้มีอำนาจลงนามและมีคำสั่งเพื่อประกอบการพิจารณาอย่างไร

กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๔/๓๖๙๖๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงผู้อุทธรณ์ แจ้งว่า

คำวินิจฉัย ที่ สค ๖๑/๒๕๕๘

๑. กรณีขอทราบชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนและผู้ลงนามตรวจสอบในขั้นตอนการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของกรมบัญชีกลางนั้น ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า “เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวันหรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๗” แต่โดยที่ข้อมูลในประเด็นที่สอบถามเป็นการระบุเฉพาะเจาะจงขอทราบชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานราชการตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มิใช่เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของกรมบัญชีกลาง ซึ่งถือว่าเป็นการสอบถามข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่อาจเปิดเผยได้ เนื่องจากมีลักษณะเป็นความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. กรณีขอทราบขั้นตอนการพิจารณาสำนวนของกระทรวงการคลัง เจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนและผู้ลงนามตรวจสอบสำนวนทุกคนได้เสนอข้อกฎหมายและข้อพิจารณาในเรื่องอายุความการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีมูลละเมิดได้เกิดขึ้นเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี เสนอผู้มีอำนาจลงนามและมีคำสั่งเพื่อประกอบการพิจารณาหรือไม่อย่างนั้น เมื่อกรมบัญชีกลางได้รับรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจากกรมส่งเสริมการเกษตร กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๕ (จังหวัดอุบลราชธานี) ได้ตรวจสอบพบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษดำเนินการประกวดราคาซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในโครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ปี ๒๕๔๓ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาเพิ่มเติมจากตัวอย่างที่ กวพ. กำหนด ทำให้มีลักษณะเป็นการกีดกันหรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมและได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดคุณสมบัติของปุ๋ยเคมี เป็นเหตุให้สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษต้องซื้อปุ๋ยเคมีในราคาที่สูงกว่าราคาของผู้เสนอราคารายต่ำสุดคิดเป็นเงิน ๑,๕๕๓,๔๖๐ บาท กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนโดยผ่านการพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ตามนัยข้อ ๒๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรทราบและดำเนินการต่อไป ตามนัยข้อ ๑๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

คำวินิจฉัย ที่ สค ๖๑/๒๕๕๘

ซึ่งถือเป็นการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่และขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้ว สำหรับขั้นตอนการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ตามนัยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีมูลละเมิดได้เกิดขึ้นเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี นั้น แม้จะปรากฏว่าสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนขาดอายุความแล้ว หากหน่วยงานประสงค์จะดำเนินการต่อไปก็ไม่มีผลเป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เสียหายที่จะสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ต่อไป เพราะแม้ว่าสิทธิเรียกร้องจะขาดอายุความแล้วยังฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องต่อไปได้ เนื่องจากศาลไม่อาจอ้างอายุความเป็นเหตุยกฟ้องหากคู่ความมิได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ตามมาตรา ๑๙๓/๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๘๕๐/๒๕๕๔

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของกรมบัญชีกลางดังกล่าว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมายได้พิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของผู้อุทธรณ์ กรมบัญชีกลาง และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว สรุปความได้ว่า ผู้อุทธรณ์ได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการเกษตรให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๕ (จังหวัดอุบลราชธานี) ได้ตรวจสอบพบว่าสำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษดำเนินการประกวดราคาซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในโครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ปี ๒๕๔๓ ไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษต้องซื้อปุ๋ยเคมีในราคาที่สูงกว่าราคาของผู้เสนอราคารายต่ำสุดคิดเป็นเงิน ๑,๕๕๓,๔๖๐ บาท กรมส่งเสริมการเกษตรจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความรับผิดทางละเมิด ผลการสอบสวนปรากฏว่า ไม่มีผู้ใดกระทำความผิดเมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรเสนอเรื่องไปกรมบัญชีกลาง กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนโดยผ่านการพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง แล้วแจ้งผลการตรวจสอบกลับไปยังกรมส่งเสริมการเกษตร ต่อมากรมส่งเสริมการเกษตรมีคำสั่งเรียกให้ผู้อุทธรณ์ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้อุทธรณ์จึงมีข้อสงสัยว่า เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลางใช้ดุลยพินิจโดยชอบหรือไม่ และได้ยกเหตุขาดอายุความขึ้นพิจารณาหรือไม่ จึงขอทราบชื่อเจ้าหน้าที่ที่เสนอความเห็นและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ฟ้องร้องได้อย่างถูกต้องต่อไป ผู้อุทธรณ์ไม่สามารถอุทธรณ์ต่อกรมบัญชีกลางได้เนื่องจากกรมบัญชีกลางอ้างว่าไม่ใช่คู่กรณี จึงต้องร้องขอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพื่อตรวจสอบการดำเนินการของกรมบัญชีกลางต่อไป

คำวินิจฉัย ที่ สค ๖๑/๒๕๕๘

ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ผู้แทนกรมบัญชีกลางชี้แจงว่า กรมบัญชีกลางได้รับสำนวนการสอบสวนความรับผิดทางละเมิดจากกรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวนจึงเสนอคณะกรรมการความรับผิดทางแพ่งซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการ เช่น ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น ผลการสอบสวนสรุปว่า ในการประกวดราคาซื้อปุ๋ยเคมีเพื่อใช้ในโครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ปี ๒๕๔๓ ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก้ไขประกาศประกวดราคาโดยเปลี่ยนเงื่อนไขเอกสารประกวดราคาทำให้ผู้เข้าประกวดราคา ๓ ราย มีคุณสมบัติครบถ้วนเพียง ๑ ราย และไม่ใช่ผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่คณะกรรมการฯ เห็นว่า จากการส่งตัวอย่างปุ๋ยของผู้เข้าประกวดราคาทั้ง ๓ ราย เป็นมาตรฐานเดียวกัน การประกวดราคาดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง กรมบัญชีกลางจึงแจ้งผลการตรวจสอบให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อมีคำสั่งให้خذใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อไป

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์เกี่ยวกับชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนและผู้ลงนามตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของกรมบัญชีกลาง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการสอบสวนความรับผิดทางแพ่งแก่เจ้าหน้าที่เสร็จสิ้นแล้ว การเปิดเผยย่อมไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ การเปิดเผยเพียงชื่อและตำแหน่งเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนและผู้ตรวจสำนวน ซึ่งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับผู้อุทธรณ์เป็นผู้ถูกกล่าวหาและต้องรับผิดชอบในมูลละเมิด จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในกรณีดังกล่าว ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว จึงเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ เปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ สำหรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาของกระทรวงการคลังในเรื่องอายุความการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีมูลละเมิดได้เกิดขึ้นเป็นเวลานานกว่า ๑๐ ปีนั้น เมื่อกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้ว จึงไม่มีประเด็นต้องวินิจฉัย

คำวินิจฉัย ที่ สค ๖๑/๒๕๕๘

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการ บังคับใช้กฎหมาย จึงวินิจฉัยให้กรมบัญชีกลางเปิดเผยข้อมูลข่าวสารชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ เจ้าของสำนวนและผู้ลงนามตรวจสอบในขั้นตอนการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนของกรมบัญชีกลาง พร้อมสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

นายสมยศ เชื้อไทย

หัวหน้าคณะที่ ๓

ศาสตราจารย์ ปรีดี เกษมทรัพย์

กรรมการ

นายสุพจน์ ไพบูลย์

กรรมการ

นายวรเจตน์ ภาคีรัตน์

กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

หมายเหตุ ศาสตราจารย์ปรีดี เกษมทรัพย์ ลาป่วย จึงมิได้ลงนามในคำวินิจฉัย